

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre ... 300 korona.
 Fél évre ... 150 korona.
 Egy negyed évre 75 korona.
 Egy hónapra ... 25 korona.

Nyitóléle kérelmeket
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
 vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 27.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
 Társaság.

Bulevardul Regele Ferdin-
 and I. (József főh.)-ui 22.

TELEFON-SZÁM:

Arad, 1920.

Felelős szerkesztő:
Stauber József.

Kedd, augusztus 10.

Románia és a lengyel helyzet.

Augusztus hó 4-én Avarescu miniszterelnök előkléte alatt fontos minisztertanácsot tartottak. A román kormány az orosz—lengyel kérdéssel kapcsolatosan szükségesnek tartotta, hogy az új eseményekkel szemben tanúsítandó katonai és politikai magatartását körvonalazza. Trockij befolyása folytán ugyanis a bolsevikiek agresszív léptek fel Lengyelországgal szemben, nyilván azzal a szándékkal, hogy Lengyelországot elfoglalják és Warsóban szovjet-kormány kezébe adják a hatalmat, hogy azután a szovjet-kormánnyal vegyék fel a béketárgyalásokat. Arról is hírek keringtek a legutóbbi napok folyamán, hogy Anglia fel fogja kérni Romániát a szorongatott Lengyelország segítségére. A lengyel hadsereg összes erőinek egyesítésével végső erőfeszítést akar kifejtani a bolsevikiek visszaverésére és a román hadsereg beavatkozása lenne hivatva megkönnyíteni a lengyel hadsereg operációját. Hosszas tanácskozás után a minisztertanács abban állapodott meg, hogy megőrzi az ország teljes semlegességét. Elhatározta a kormány egyidejűleg azt is, hogy párhuzamosan az orosz—lengyel béketárgyalásokkal, Románia is megkezdje a béketárgyalásokat a bolsevikiekkel. Megállapították a békefeltételeket is, amelyeket a szovjet-köztestársasággal közölnek. Ezek a békefeltételek más alapon nyugszanak, mint az orosz—lengyel békeszerződés tervezete. A román kormány semmiesetre sem vállal katonai kötelezést egyik tárgyaló fél irányában sem. A kormány egyik feltétele, hogy a béketárgyalások színhelye úgy Lengyelországgal, mint Romániával kapcsolatosan Páris legyen. A kormány értesítette álláspontjáról a szovjet-kormányt.

A minisztertanács határozatával foglalkozva, a Viitorul a következőket írja: A minisztertanács legutóbbi határozata nem tekinthető véglegesnek és attól függ, hogy a szovjet-kormány milyen választ fog adni az angol kormány legutóbbi jegyzékére. Bucurestii politikai körökben kétféle álláspont van arra sz eshetőségre,

ha a szövetségesek Romániát katonai beavatkozásra kérik fel. Az egyik szerint Romániának minden feltétel nélkül szövetségesi mellé kell állni, a másik szerint csak bizonyos feltételek mellett: nevezetesen, ha az entente Romániával szemben tévedéseit, különösen a délnyugati határokat illetőleg, hajlandó lesz korigálni.

Demars Németországnak. Wilson beavatkozik

Az angol kormány nevében Lord Curzon igen erélyes hangú jegyzéket intézett a szovjet-kormánnyhoz. Ebben záros határidőn belül választ kér és egyben figyelmezteti a szovjet kormányt azokra a következményekre, amelyek a kormány magatartásából származhatnak. A szövetségesek egy véleményen vannak, hogy Lengyelország függetlenségét minden eszközzel biztosítsák.

LYON. Lloyd George beszélgetést folytatott Krossin és Kamenew Londonban időző népbiztosokkal és értésükre adta, hogy amennyiben a bolsevikiek folytatják előnyomulásukat és Varsót elfoglalják, az angol kormány azonnal kiadja a népbiztosok utlevelét, minden további tárgyalást azonnal megszakít, és a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megteszi.

BUCURESTI. Párisból jelentik: Abban a helyzetben vagyunk, hogy megerősíthetjük, hogy a szövetséges hatalmak, Anglia, Franciaország és Olaszország elhatározták, hogy a bolsevisták elleni esetleges akcióban elfogadják Magyarország segítségét és részvételét.

BUCURESTI. A román kormány értesülése szerint Németország a lengyel-orosz konfliktusba való beavatkozásra készülődik. A szövetségesek minden valószínűség szerint demarsot küldenek Berlinbe. A demars készítésében Románia is részt vesz.

Érvénytelenek a felekezeti iskolák érettségi bizonyítványai.

A bucuresti közoktatásügyi miniszter valamennyi erdélyi magyar katolikus és két erdélyi református gimnázium érettségi bizonyítványait rendelettel semmisnek nyilvánította, mert az iskolák a román kormány képviselőinek jelenléte nélkül tartották meg a vizsgákat. Ezzel kapcsolatosan a clujji (kolozsvári) közoktatásügyi államtitkárságnál kijelentették egy újságíróknak, hogy a kormányt a szóbanforgó rendelkezés

zónos feltételek mellett: nevezetesen, ha az entente Romániával szemben tévedéseit, különösen a délnyugati határokat illetőleg, hajlandó lesz korigálni.

LYON. A lengyel megbízottak, akiket a kormány a baranoviei fegyverszüneti tárgyalásokra kiküldött, visszaérkeztek Warsóba. Az újabb tárgyalások színhelyeül a szovjet kormány Minszk városát jelölte ki és hatánapul augusztus hó 4-ét tűzte ki. Ebből a tényből is nyilvánvaló, hogy a szovjet-kormány nem veszi komolyan a béketárgyalásokat, mert az adott haladék még arra sem elegendő, hogy augusztus 4-ig a béketárgyalásokhoz szükséges felhatalmazást megszerezzék és a jelzett határidőig a közlekedési eszközök hiánya miatt semmiesetre sem érkezhettek Minszkbe.

NAUCU. A reichstag ülésén Simons külügyminiszter bejelentette, hogy tudomást nyert arról, hogy Franciaország Lengyelország segítségére csapatokat akar Németországon keresztül szállítani. Fölémeli tiltó szavát az ország semlegességének netáni megsértése miatt és azon reményének ad kifejezést, hogy Franciaország nem fogja kényszeríteni Németországot semlegességének megvédésére.

BUCURESTI. Wilson elnök elhatározta, hogy Lengyelország javára beavatkozik. Evégből a kongresszushoz egy jegyzéket intézett, hogy az Egyesült-Államok álljanak a nagyhatalmak élére, mert a szovjet fenyegeti Lengyelország függetlenségét.

meztételére az erdélyi tanintézetek vezetőiségeinek, főleg a püspököknek magatartása kényszerítette, akik a kormány minden kísérletét, hogy a tanintézetek fölött a törvényben előírt felügyeletet gyakorolhassa, céltudatosan megakadályozták. A közoktatásügyi kormány, mondja az államtitkárság nyilatkozata, semminemű új intézkedést életbeléptetni nem akart, pusztán ahhoz a felügyeleti joghoz ragaszkodott, amely őt a magyar országgyűlés által alkotott 1883. XXX. t. c. alapján megilleti.

Megszavazta a kamara a korona beváltását.

A kamara augusztus 5-iki ülésének megnyitása után Mincina képviselő szólalt fel. Kifogásolta, hogy az előző nap szavazásnál egyik képviselőtársát megakadályozták a szavazata leadásában, a mikor fehérgolyóval akart szavazni. Zamfirescu elnök kijelenti, hogy csakis tévedésből történthetett ilyesmi, hogy pedig jövőre kétség se foroghatson fenn, névszerinti szavazást fog elrendelni. Gionate besszarabiai képviselő tiltakozik a bankjegyek kicserélése fölötti vitát bezáró határozat ellen. Amidőn azonban kifogásait elkezdte fejtegetni, az elnök egyszeri figyelmeztetés után, megvonta tőle a szót. A kamara elfogadta Otetelesanu képviselő indítványát, hogy a szabályzat módosítása tárgyában kiküldött bizottság 25 tagján kívül Brandsch Rudolfot is B. C. Cuzat is válasszák meg. 130 fehér golyóval 64 fekete ellenében másodszer is megszavazta a kamara a bankjegyek kicserélésére vonatkozó felhatalmazást. A Madgeanu és Angelescu közt fémertült személyes nézeteltérés és több interpelláció elhangzása után Florea Niculescu terjesztette elő a postasztrájkjal kapcsolatos interpellációját. Be akar mutatni a kamara előtt sok magán és hivatalos táviratot és levelet, amelyek az utcaön hanyódtak. Az elnök ezt nem engedte meg, mire a szocialista képviselők tiltakoznak és kérik az interpelláció tárgyalását. A gyűlés újból való megnyitásánál Dunareanu képviselő kérdést intéz az elnökhöz, igaz-e, hogy az ülés bezárásakor azt mondotta, hogy „ez nem parlament hanem szögyen”. Zamfirescu erre azt felelte, hogy nem emlékszik kimondott szavaira, de akár használta azokat akár nem, visszavonja. Petre Balen képviselő 40 brailai sztrájkoló postatiszt letartóztatása ügyében interpellál. Napirendretérés után felolvasták annak a törvényjavaslatnak a megoldását, amely a „Banca Nationala”-nak 5, 2 és 1 leies bankjegyek kibocsátására ad felhatalmazást.

Tizehatodikán megkezdődnek a kiutasítások Aradon.

Dr. Robu János hirdetménye kapcsán ma beérkeztek a lakáshivatalhoz az első kitöltött kérdőívek, amelynek alapján a kiutasítások és a lakáskataszter összeállítása fog megtörténni. A kérdőíveket tudvalevőleg pontosan kitöltve e hó 15-ig kell a lakáshivatalhoz beszoigáltatni. A lakáshivatal elnöke munkatársunknak ma kijelentette, hogy a kiutasítások a kérdőívek beszoigáltatási határidejének leteltével azonnal, tehát már 16-án megkezdődnek. Addig a begyűlt anyagot fogják szortirozni.

A mai valutapiac.

A mai napon az aradi valutapiacra a következő árak alakultak ki: leu 3'55, márka 4'05, dollár 138—140. Augusztus 5-én Londonban a következő valutaárak voltak: frank 5'275, dollár 3'55, márka 163, lira 71. Páris augusztus 5. Dollár 13'94, lira 70'50, szokol 25'75, leu 31'25, svájci frank 228'75.

Magyar iskola Párisban.

Pekár Gyula magyar kultuszminiszteri államtitkár a kormány megbízásából a római francia intézet mintájára magyar tantervet akar létesíteni Párisban. Az új intézet célja az lenne, hogy a két nemzet irodalmi, tudományos és művészeti összeköttetését minden politikától függetlenül biztosítsa. A magasabb pénzügyi körök és az arisztokrácia már nagyobb összeget adtak erre a célra.

MŰVÉSZET.

* Oh szerelem címen operettet írt két fiatal aradi szerző: jolsvai Germanus János és Kárpáti Béla. Ugy a librettó, mint a muzsika kezdő emberek munkája, akik nem ismerik a színpadot. Itt ott felesleg a tehetség kis szikrája, amely arra enged következtetni, hogy a két szerző megfelelő tanulás után elfogadható is tud produkálni. A pénteki premiért szépszámú közönség néste végig. A szereplők mindent megtettek, hogy sikerre vigyék az operettet, de a közönség nem tudott lelkesedni. (Kv.)

* Ripp-Ripp repiszó és Csókbakter bemutatója, mindkettő Horváth Nusi léleptéve a hét színházi esemény. Különösen a Csókbakter operett kélt majd nagy feltűnést előrangú szereposztással, pompás táncával és pazar kiállításával.

* A Szendrey-pár bucsuzik. Hosszas, értékes, művészi mult köti az aradi színházhoz Szendrey Mihályt, a színtársulat érdemes igazgatóját és feleségét Rontal Boriskát. Az általános népszerűségnek örvendő direktor-pár, melélt megválna régi, nagy sikerei minihetyétől, legkedvesebb szerepében lép még egyszer az aradi színpadra. Mindketten a jövő héten bucsuznak szeretett közönségüktől. Szendrey Mihály a Papa bohózatban és Rontal Boriska a Mágus Miaka operettben.

* Kabarést Kisjénő. Az aradi színház művészeit Takács Mihály vezetésével nagy kabaréestélyt rendeztek pénteken este Kisjénő. A kisjénői intelligencia melegen fogadta az aradi művészeket, akik között különösen Takácsot ünnepeleék. Kabaré után reggelig tartó táncmulatság volt.

* A Modern Kabaré mai új műsora. 1. C. Onescu román cigánytánc. 2. Petik Rózi énekesnő. 3. Kassay Mici ének-és táncszám. 4. Lázár-Messey Fekete-Fekete ének és táncdru. 5. Lantos Ferenc baritonista. 6. A primadonna cselédje, a címszerepben Bormákyvel. 7. Lázár Gaby táncművésznő. 8. Messey Lajos komikus. 9. Messey Nelly dízó. 10. Constant-Kassay tangó-duo. 11. Bor-székly új műsorrall. 12. Várady Aladár grotesk komikus. 13. Az ott, bohózat új felvonásban.

* A mozgófényképek műsora. Augusztus 10-én az Apollóban: Waldemar herceg. Dráma. — Az Uránában: Növérék. Társadalmi dráma.

* Nordisk stájer az Apollóban. Kedden mutatta be stájer az Apolló-színház Waldemar herceg című szenzációs Nordisk képet. Régen láttunk ilyen művészi kivitelű és irodalmi alvós álló filmet. A szerepeket a Nordisk kiváló gárdája játsza s valamennyi szereplő csodás alakítású nyújt. A dráma meséje romantikus levegőjével mély hatást ér el.

* Növérék. (Társadalmi dráma az Uránában.) Mélyhatású film vetít stájerára keddi műsorán az Uránia-színház. „Növérék” a címe a pompás filmnek, amely érdekfeszítő meséjével s gazdag kiállításával nagy tetszést ért el. A főszerepet Eva Szeyer, a kiváló a szép moziestár játszta.

Hogyan gyilkolták meg Tiszát? Százezer korona vérdíj. — Külön jutalmak az állam kasszából.

A nagy pör tárgyalásának második és harmadik napján már kora reggel az első padsorban foglalt helyet Károlyi Imre gróf, Andrássy Géza gróf, Szász Károly a Ház volt elnöke, és Beöthy Zsolt. Az utolsó padsorban pedig egy monoklis fiatalember foglalt helyet, akiről csak kevesen tudták, hogy Albrecht királyi herceg a volt főparancsnok Frigyes királyi hercegnek fia, Prónay báró egy ezredessel jött el s a tárgyalás menetét a legéberebb figyelemmel kíséri. Az elnök parancsára elővezetik Stanykovszky Tibor zászlóst. Kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert forradalomban tette, amit tett.

— Adja elő részletesen, kik, mikor, hogyan ölték meg Tiszát október 31-én délután.

— Csernyák délután 4 órakor fölrendelt az Astória szállóba, mint a tizenegyes katonatanács tagját azért, hogy kimenjünk Tiszta István villájába. Először délelőtt 11-re voltunk fölrendelve, azután elhalasztották a kimene-telt. Határozottan emlékszem arra: Hüttner, Dobó, Horváth-Sanovics, Pogány, egy tengerész: Kundecker, Láng hadapródjelölt, én, Csernyák, Kéri, Friedrich és Fényes voltunk jelen. Friedrich délelőtt is jelen volt. Kéry Pál mutatott egy skizset, melyben le volt rajzolva a Roheim villa alán rajza, magyarázta, hogyan kell bemenni, kinek hova kell állnia. Elmondta, hogy Dobó, Horváth és Pogány fognak bemenni a villába. — Kéry is egvenruhában volt? — Igen, katonasapkában. Elöl ment Pogány, azután Horváth-Sanovics, Dobó és én, közvetlenül Gartner. Hármuknál fegyver volt, nálam Frommer. Fölmentünk a lépcsőn. Négyen bementünk az előszobába, jobbra színes üvegajtó volt. Engem Pogány a színes ajtó mögött állított fel. Mikor a hallba mentek, nem történt valami a kertben, vagy a lépcsőn? — Nem emlékszik, hogy egy vörösbajuszu csendőr jött, kitől Pogány elvette a fegyverét? — Nem emlékszem. Mikor letette a pisztolyt, olvas felét kérdezett Tisza gróf, hogy mit akarnak? — Maga az oka, hogy amvvi ember a vágóhidra szállították. Ekkor Pogány és Horváth rálöttek. Mikor az első két lövés eldőrdült és Tisza elesett, ekkor jött egy fiatalabb hölgy, nagy jajveszéké-léssel reáborult Tiszára, de Dobó félrerántotta a hölgyeket. Dulakodás támadt s ekkor történt meg két-három lövés. Az első két lövés után begerodtam a hallba és valamit kiáltottam, de nem emlékszem, hogy mit, nagyon ideges voltam. Ekkor megijedtek s mindnyájain szaladtak vissza, a mikor a másodsorú sortűz elhalasztott. Én szaladás közben be-lettköztem Gartnerbe és együtt kiszaladtunk.

Mondada dr.: Ön azt mondja, hogy Csernyák és Friedrich részéről történtek kijelentések, hogy Tiszát láb alól el kell tenni. — Igen a nemzeti tanács határozta el Tiszának láb alól való eltevését. A gyűlés végével Friedrich megint kapacitált. — Friedrich? És Hock János? — Ő is szaladgált egyik szobából a má-sikba. — Jelen volt Hock ott, a hol Tisza meggyilkoltatásáról volt szó? — Tudomásom szerint nem. Nyílt titok volt az, hogy Tiszát meg fogják gyilkolni a forradalom során. Mikor Friedrich beszélt, mindig úgy tűntette fel, mint aki a nemzeti tanács véleményét tolmácsolja. Ő hozta a parancsokat a nemzeti tanácstól. — Tud e ön arról, hogy amikor Dobó visszajött a Tisza villából, hivatalosan bejelentette a nemzeti tanácsnak a gyilkosságot. — Tudok. A további kérdésekre kijelentette, hogy tudomással bír arról is, hogy a nemzeti tanács az államkasszából jutalmazta őket. Sztupka őrnagy: Amikor önök alkalmatlanok kezdtek lenni, igaz-e, hogy az egész társaságot el akarták küldeni Amerikába? — Ez megbeszélés tárgya volt. — Miért maradt el? — Nem tudom, csak azt, hogy Csernyák és Lengyel kimentek külföldre.

A gyilkos társaság kölcsönös nagybecsülésének egyik ragyogó tünete volt az, amikor az ügyész kérdezte Stanykovszkytól, hogy hová lett az a revolver, melyet Tisza István gróf kezében szorongatott és amelyet a felszólításra letett egy állványra és a mely aztán eltűnt, a vádlott mosolyogva felelt: Valószínűleg Horváth tette zsebre. Neki ilyen-mi szokása volt.

Védő: Nem a százezer korona jutalmat vitte Önt a gyilkosságra? — Nem!

(Dobó és Vágó.)

Dobó István került ezután kihallgatásra, majd Vágó Jenő. — A Tisza gyilkosság ügyében ő csak tana, ki a forradalmi események közvetlen tanuja volt, de emellett olyan sulya volt, hogy mint szokott közkatona visszategye Linder hadügyminisztert. Vágó: Október 27-én Fényes Lászlóval találkozott a Kossuth-utcában, a ki két tengerész katonával ment karöltve. Fényes bement a Reáltanoda-utcába, ahol egy szolgálcsak jelszóval eresztette be, tehát megvárta. Mikor Fényes kijött megkérdezte: Fényes bácsi kérem miért ment erre két katonával? Fényes azt mondta: forradalom készül, elszánt bátor fiukra van szüksége a hazának. Azután beálltam közibük. 29-én már Friedrich István adott pénzt. A Gizella-téri clubhelyiségben láttam 28-án egy asztal körül Friedrichet, Kéryt, Fényest, Hatvanit, Károlyit, Kunfit. Mondada dr.: Láttam-e Kéry Pált, hogy Dobóval beszélt? — Láttam. Dobó: Kérem engem megfélemlítenek még mindig a Friedrich dolgában. Nem merek Friedrichről beszélni semmit.

Vágó: Friedrichből, Fényesből és Kéryből kaptam pénzt. Az Astóriában Friedrich szájából hallottam, amint azzal dicsekedett, hogy ő egy vérengzést már vitt véghez, de még nagyobbat is végre fog hajtani. Fényes és Hatvany előtt kijelentette, hogy a lánchídi vérengzést elvégezte. A második vérengzés talán nagyobb lesz.

Mondada dr. 31-én nem tör-

tént valami, amiről a meggyilkolásra következtetni lehetett volna? — Vágó: Délelőtt 10 és 11 óra között láttam Friedrichet és a többieket. — Mondada dr.: Hallotta Kéry Pálnak azt a kijelentését aznap délután, mikor előhuzta óráját és azt mondta: Még csak fél órája van hátra Tiszának. — Vágó: Ugy emlékszem, hogy ezt a kijelentést megtette. — Mikor a többiek visszajöttek, Kéry is visszajött? — Visszajött és Hatvany mondta: No Palikám ezt megcsináltad. — Mondada dr.: Kapott ön valami jutalmat? — A tizenegyes katonatanácsnak meg volt ígérve fejenként tizezer korona. Sirgetésemre Hadzsizstól megkaptam a tizezer koronát, amelyből Csernyák ötezret elkért. Linder fölrendelte a katonatanács tagjait és így szólt hozzájuk: Fiuk: ha most kaptok pénzt, az egyik Aradon, a másik Miskolcon, a harmadik Nagyváradon elemezési tiszti állomást. Fiuk most kereshettek, mindegyiteknek három háza lehet az Andrássy-uton. — Mondada dr.: Linder mondta ezt, nem Hadzsizs? — Linder.

(A forradalom felel.)

Mondada dr.: Horváth-Sanovicsot ismerte? Vágó: 1-én ismertem meg. Fenn voltam a miniszterelnökségen, ahol egy rokkant katona kiabált. Engem nem eresztettek be a miniszterelnökségre, én öltem meg Tiszát. Mikor lejöttem, Horváth-Sanovics nekem mondta, hogy ő megfogja mondani a miniszterelnöknek, hogy ő ölte meg Tiszát. — Ön azt vallotta, hogy Horváth és Pogány ölték meg Tiszát. Kapott ön Berinkevtől pénzt? — Hatezer négyszáz koronát kaptam, ugyan-csak kapott Berinkevtől Horváth-Sanovics is. — Tudja ön, hogyan lett Pogány a katonatanács elnöke? — Mikor Károlyi miniszterelnök lett, egy kicsit be volt rugva. Ejjel egy órakor egy aktát irattak vele alá, ott volt mellette Pogány kinevezése is és ő azt is aláírta. Mondada dr.: Ön minde-miütt ott volt a forradalomban? Impressziót szerint kik voltak a forradalom mozgó alakjai? — Vágó: Fényes, Friedrich István. Elmondja azután, hogy a kommunisták letartóztatták, majd szabadon bocsátották s mikor hallotta, hogy a Tisza gyilkossággal kapcsolatban emlegetik nevét, rögtön jelentkezett a rendőrségen. Kérdezték, ki a felbujtó, ki a tettes. Mikor odaért, hogy Friedrichről beszél és azt mondta, hogy hallotta azt a kijelentését, Friedrichnek, hogy ő rendezte a lánchídi vérengzést és ő ölte meg Tiszát, akkor azt mondták, hogy ne beszéljen és kapcsolja ki ezt a dolgot. A tárgyalást aznapra befejezték.

— FELHÍVÁS A VOLT TISZTEKHEZ. Kaptuk a következő hírdetményt: Vonatközússal az 1920. évi június hó 7-én kelt 8225. számú Hadügyminiszteriumi rendeletre, felhivatnak mindazon volt osztrák-magyar tisztek, kik a román hadseregbe való felvételüket eddig még nem kérték, hogy kérvényeiket okvetlenül nyújtsák be augusztus hó folyamán a Hadkiegészítő parancsnoksághoz mert ellenkező esetben mint közlegények lesznek nyilvántartva. Arad, la 7. August 1920. Comand. Cercului de Recrutare Arad. Locot Col. Bentia (ss).

HIREK

— ÚJ KERÜLETI ORVOS. A csiói (kolozsvári) belügyi államtitkárság ma kiváncsilly értesítette a városi orvosi hivatalt, hogy Arad III. kerületének tisztiorvosává dr. Pascutu Sírvius aradi gyakorló orvost nevezte ki. Az új tisztiorvos e hónap 10-én foglalja el állását.

— A KIHÁGÁSI BIROSÁG ÚJ VEZETŐJE. A csiói (kolozsvári) rendőrigazgatóság az aradi rendőri kihágási bíróság vezetőjévé dr. Dobay Gábor sibiui (nagy-szebeni) rendőrtisztet nevezte ki. Dr. Dobay már a mai napra megkezdte működését.

— TERJESZKEDIK AZ OLASZ KERESKEDELEM. Olaszország intenzívebb kereskedelmi összeköttetésbe lépett Svédországgal és Spanyolországgal állandó reprezentációs áruszállításokra.

— A ROMÁNIAI FŐISKOLÁK TANTERVE. A bucaresti egyetem kiküldöttje jelentkezett a csiói (kolozsvári) egyetem rektoránál, akinek az összes romániai főiskolák teljesen kidolgozott tantervét átadta.

— APAD A DUNA. A Duna apadására való tekintettel nyolc lábánál mélyebb vízszintre szállították csak Braşov közlekedhetnek.

— A FRANCIA KAMARA ÜLÉSEL. A francia parlamentet négy hét szünet után augusztus 7-én újból megnyitották.

— MUNKÁSOK BESZERZÉSI SZÖVETKEZETE. Vasárnap alakult meg az aradi munkások és tisztviselők általános termelő és fogyasztási szövetkezete. Az alakuló gyűlésen elfogadták az alapszabályokat és megválasztották az igazgatóságot. Mielőtt a szövetkezet bejegyzése megtörténik, megkezdte működését.

— HÁZASSÁGOK. Kálmán László és Kornai Riza f. hó 8-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) — Morvay Pál és Krausz Cikke f. hó 15-én a. u. 4 órakor tartják esküvőjüket a pécsi íz. templomban. (Minden külön értesítés helyett.) — Schäffer Henrik és Antal Erzsébet (Nagyszentmiklósi) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) — Vajda Bertalan és Fodor Margit f. hó 8-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) — Weisz Juliska Temesvár és Rácz Gyula Arad, folyó hó 8-án Temesvárott házasságot kötöttek.

— FELFÜGGESZTETT EGYETEMI TANÁR. Budapest. Dr. Goldzieher Miksa, a budapesti egyetem rendkívüli tanári címmel felruházott magántanárárt a bolsevista uralom alatt teljesített magartása miatt az egyetemi tanács felelősségre vonta. Dr. Goldzieher megfosztották tanári címétől és felfüggesztették állásától.

— HALÁLOZÁSOK. Egy jószágos öreg matróna, özv. Deutsch Márkusné urnő hunyt el tegnapelőtt hossza, kinos betegség után Temesvárt, ki néhai Deutsch Márkus temesvári fűszernagykereskedőnek özvegye volt. Gyászolják fia Izsó és Marcell, leánya Szidonia férjezett Ehrenfeld Ignácé, menyje, neje és számos unoka. Temetése ma délután lesz Temesvárt. — Messer Fülöp 89 éves korában elhunyt. Temetése e hó 10-én lesz Rákóczi-utca 5. sz. a. gyászszobából.

— A KÓRHÁZAK KÖZPONTI IRÁNYÍTÁSA. A bucaresti közegészségügyi bizottság ülésén kimondták, hogy az összes romániai kórházak és sanitaris szervek egységesítve, közös vezetés alá vétetnek. A központi irányító szerv Bucarestben lesz.

— AZ ARADI TORNA EGYESÜLET. f. hó 10-én, azaz kedden este 8 órakor a Dacia-kávéház különtermében választmányi ülést tart.

Gritta, Crisan, Robu.

Mióta *Gritta* Ovidiu rendőrprefektus az aradi rendőrség vezetését átvette, a rendőrség majdnem mindennap új bűnügyi szerzést produkál. Ami azt jelenti, hogy a rendőrprefektus komolyan veszi hivatását és személyekre való tekintet, faji és felekezeti különbség nélkül, rendíthetetlenül halad előre azon az uton, amelyet számára és minden felelős tényező számára kijelöl az igazság és a férfias kötelességtudás. Most, amikor rövid tíz nap alatt a harmadik nagyszabású visszaélést leplezi le, az új leleplezés kapcsán meg kell emlékeznünk erről és le kell szögeznünk a tény, hogy a rendőrség élén álló *Gritta* Ovidiu *Crisan* Aurél dr. városi és megyei prefektussal és *Robu* János dr. polgármesterrel új szellemet hozott ide Aradra: a jog, igazság és tisztesség szelle-

mét. Aminek megteremtése nemcsak a köznek, de magának az államhatalomnak is elsőrendű érdeke. A három egész férfi, aki ma Arad közigazgatásának és közbiztonságának élén áll, *Gritta* Ovidiu rendőrprefektus, *Crisan* Aurél dr. városi és megyei prefektus és *Robu* János dr. polgármester szinte versenyezve dolgoznak azon, hogy a közéletet megtisztítsák azoktól a fekélyektől, amelyek ijesztő módon elszaporodtak utóbb. Meg kell őszintén mondanunk, hogy ebben a munkájukban, amelynek immár harmadik állomására értek, velük van, velük érez és kész segíteni őket Arad minden tisztességes polgára. Az egész napot és sokszor még az éjszakákat át való nehéz és komoly munkáért Arad egész közönségének politikától mentes osztatlan szeretete legyen a méltó jutalom.

Hacker Mór letartóztatása.

Napok óta beszéltek a városban, hogy *Hacker* Mór, az árvizsgáló bizottság megbízottját Bucarestben, ahol hivatalos küldetésben volt, letartóztatták. Szombaton *Hacker* Mór megérkezett Aradra és beszámolt felettes hatósága előtt utjának eredményéről. Tegnap azután *Gritta* Ovidiu rendőrprefektus előzetes letartóztatásba helyezte *Hacker* Mór, aki ellen az a vád, hogy hivatalos eljárása során meghagyta magát vesztegetni. Kereskedői és iparos körökben, ahol *Hacker* nem ös-

vendett nagy népszerűségnek, megnyugvással fogadták a rendőrprefektus intézkedését. A rendőrség, amely a visszaélések földerítése ügyében energikusan folytatta a nyomozást, egyelőre nem adja ki a büntígy részletét, de valószínű, hogy közelesem ezek is nyilvánosságra kerülhetnek. A rendőrség egyébként már házkutatást is tartott *Hacker*nél, akinek lakásán rengeteg vesztegetésből eredő árut, szivarokat, szappant és ruhamezőket találtak.

— RENDELKEZÉSI ÁLLOMÁNYBA HELYEZIK AZ ESKÜT NEM TETT TISZTVISÉLOKET. Az esküt nem tett hogy mindazok a nyugdíjasok akik az névve a minisztertanács egy határozott, hogy mindazok a nyugdíjasok, akik az idegen állampolgárságról lemondanak és felveszik a román állampolgárságot, továbbra is nyugdíjuk élvezetében maradnak. A többi tisztviselőket rendelkezési állományba helyezik, de csak azokat, akik legalább 10 évig szolgáltak a magyar éra alatt és az idegen állampolgárságról lemondva, felveszik a román állampolgárságot. Rendkezési állományba való minőségükhöz képest fizetést kapnak és az egész idő alatt az állam rendelkezésére állanak, amely fel fogja használni őket ott, ahol a szükség felmerül.

— A VASÁRNAPI SPORTMÉRKŐZÉS. Érdekes, izgalmas sportmérkőzésben volt része az aradi sportközönségnek vasárnap délután. Az oradeamarei (nagyváradi) AC. mérkőzött az óvártéri sporttelepen az ATE. első csapatával. A mérkőzést lényeges eredménnyel nyerte meg a goalképesebb ATE. Az első félidő után 2:0, a második félidő után pedig 3:0 volt az eredmény. A NAC csapata hevesen küzdött a kiegyenlítésért, azonban hiába, eredményt nem tudott elérni. A goalok közül kettőt Vasváry, egyet pedig Penyoska lőtt. A mérkőzést *Bischoff* (ATE) vezette. Érdekes hogy mérkőzés előtt *Faludy* Miklós dr. hippotizálta az ATE kapusát, hogy egy goalt sem szabad beengednie. A kapus valóban emberfeletti erővel védekezett.

— A VÁROSI SERTÉSHUS KIMÉRESE. Értesítjük a közönséget, hogy a városi sertések husát e hó 10-én délután és e hó 11-én délelőtt a következő henteseknél mérli ki: *Birocz* György, *Somkovics* Péter, *Lénárt* András, *Szpravit* Róbert, *Luczay* János, *Bara* N. Béla, *Henevár* György, *Mittag* Hubert, *Fejérvári* Mihály, *Szakács* István, *Guthier* Rezső, *Guthier* György, *Soltész* Andor, *Zuba* János, *Krupa* Károly, *Marx* János, *Fertig* József, *Costea* Romulus, *Prokopetz* József, *Pribán* Miklós. Közélmérésél hivatal.

— VALÓDI angol finomszáú 500 yardos cérna 30 korona Vándornál.

— PETROLEUM KIOSZTÁS. Értesítjük a közönséget, hogy a kereskedői utján ismét petroleumot osztunk ki. A petroleum legy nélkül kapható és ára literenként K 7. Főhívjuk az összes kereskedőket (nemcsak a hatósági cikkeikkel foglalkozókat) hogy kerületenként az alantli sorrendben petroleum utalványokat hivatalunknál (Kulturpalota) váltssák ki. A petroleumot ezúttal is a Vacuum kocsikkal fogjuk szétfordítani. A kerületek sorrendje a következő: e hó 10-én az I, II, III, IV. kerületbeli kereskedők, 11-én az V, VI, VII. kerületbeli kereskedők, 12-én a VIII, IX, XI, XII. kerületbeli kereskedők. Közélmérésél hivatal.

— EGY OROSZ HERCEGNŐ EKSZEREL. Nadina Ribusinszki orosz hercegnő pár héttel ezelőtt Londonban ékszerelt egy ismerős gyárigazgatóra biztatással, hogy helyezze el azokat az

doni bank sáfá-depositáiba. A hercegnő Londonból Rómába utazott, s ottan megkérte barátját, küldje el neki az ékszereit. A gyárigazgató elküldte a dobozt, de az ékszerek egy része hiányzott, egy nagyértékű collier igazgyönggyel helyett pedig hamis gyöngyök voltak benne. A vizsgálatnál kiderült, hogy a hercegnőt a gyárigazgató és neje lopják meg. A háromszáz ezer frank értékű ékszerek megkerültek.

— A VIDÉKI SPORT legutóbbi száma szociális tartalommal megjelent.

Halálos autószerencsétlenség Bécsben.

Bécsből jelentik: Az itt lakó magyar magnások autómobil versenyt rendeztek, amelynek katasztrofális kimenetele volt. Az egyik autót *Pongrácz* Lidia, báró *Pongrácz* altábornagy leánya vezette. A gép egy éles kanyarodásnál az árokba fordult és az utasait maga alá temette. Mindannyian csak kisebb sérüléseket szenvedtek, a fiatal baroness azonban agyvérzést kapott és néhány óra múlva meghalt. *Pongrácz* Lidia körülrajongott tagja volt a bécsi társaságnak és így a szerencsétlenség mindenféle nagy részvétet keltett. *Pongrácz* Lidia neve Aradon is ismerős. Másfél évvel ezelőtt nagy port vert fel, hogy a szép baroness egy fiatal aradi író, Cz. G. után egy balatoni fürdőhelyről megszökött és csak néhány napi távollét után tudták az író barátai visszavinni a szülőhöz. Később a halálhírére is költötték a baronessnek, állítólag öngyilkossági kísérletet követett el. A tragikus haláleset számos aradi családot is közelebről érint.

Apáthy István Budapesten.

Apáthy István, a nagynevű csiói (kolozsvári) egyetemi tanárt a hadbírószág tudvalevőleg felmentette a vádak alól. Az ősz magyar tudós azóta, hogy szabadságát visszanyerte, Sibiuban (Nagyszebenben) tartózkodott. A kormány és a hadsereg főparancsnokság előzékenysége folytán most a napokban a kormány által rendelkezésére bocsájtott szalonkocsiban Apáthy feleségével és *Metz* István sibiui (nagyszebeni) tanárral, aki Sibiuban szálásadója volt, Budapestre utazott. Szalonkocsija a brassovi (brassói) gyorsvonathoz volt csatolva. A magyar kormány hír szerint mozdonyt küldött Apáthy szalonkocsija elé Biharpuspökiébe. Az ősz tudós egészségi állapota utóbb teljesen helyreállott, újra frissnek, erősnek érz magát. Apáthy hír szerint kevés ideig marad csak Budapesten, külföldre utazik, hogy tudományos összeköttetéseit megújítsa.

